

Բարեբաւնոքիւն և աղերս առ սուրբ Կոյսն :

Եթէ օգոստոս ամիսը մեր Նաւա-
սարգի տարեգարձը կը յիշեցնէր և հին
Ժամանակի ազգային աւուր պատշաճ
տօնական հանդէսները, միանգամայն
մեծ հոգեւորական տօն մ' տլ առջնին
կը բանար՝ որ է մեր երկնաւոր գորո-
վագութ մօրն ու Աստուածամօրը 'ի
փառս իւր վերափոխիլը, որ մեր ազ-
գին մէջ Տիրամօր ամեն տօներուն մէջ
ցանկալին և փառաւորը սեպուած է,
ինչուան առանձին յատկադրոյմ՝ յոր-
ջորջմամբ ԱստուածաՏիկն ըսելով՝ Ս.
Կուսին վերափոխման տօնն իմանալ.
մենք առաջնոյն յիշատակը կ'ակնար-

կէինք անցեալ ամսաթերթով մեր
Հայկ գիւցագնեթղթենէն Նաւասար-
գի հանդիսին դրուագը զրաժ Ժամա-
նակնիս. բայց երկրորդն ալ անյիշա-
տակ ընել չուզելով, ահաւասիկ այս
ամիս՝ որ դարձեալ Տիրամօր ծննդեան
տօնը կը կատարէ բովանդակ ուղղա-
փառ եկեղեցին, կը զնենք Բեգրարքա
խտալացի անմահանուն բանաստեղծին
կենացը ետքի օրերուն մէջ գրած
հռչակաւոր զոյժական տաղը առ Ս.
Աստուածածին, որ քան զամեն առա-
ջին գրածները կը գերազանցէ ըստ
կարծեաց բաղում քննադատից :

Կոյս գեղեցիկ, պըսակազարդ՝ աստեղալից,
Արփիագգեաց՝ որ հաճոյ վեհ գըտար Արփույն
Մինչ զ' ի ֆեզ ծածկել ըզլոյս իւր հաճեցաւ.
Ըզֆէն խօսել վառէ զիս սէր յորգորագոյն,
Այլ կարօտիմ՝ յըսկիզբն առնել՝ քոց նըպաստից,
Եւ նըմին՝ որ սիրալիր 'ի ֆեզ հանգեաւ.
Ըզնա կարդամ ես յօգնութիւն՝ որ միշտ լըւաւ
Հաւատով զինքն հայցողաց.
Եթէ երբեք, Կոյս գըթած,
Ընդ մահացուաց սիրտ քո աղէտըս յուզեցաւ,
Ունկըն գիր աղերսագին իմն հայցելոյ,
Յօգնել մարտիս իմ նայեաց,
Թէպէտ ես հող եւ Դու երկնից իցես գըչիւոյ :

Կոյս իմաստուն է՝ ի համարոյ ընտրելոց
Երջանիկ ըզգօնամիտ կուսից դասուն,
Նա՛ պարառաջ եւ քան ըզբնաւըս լուսալից.
Ո՛վ ոգւոց վըշտագնելոց վահ՝ աննըկուն
Ընդդէմ Բաղդի եւ Օրհասին բուռն հարուածոց,
Որով յաղթող լեալ եւ փըրկիմք ի վըտանդից.
Ո՛վ անդորրիչ բոցաճարակ զաչացու կրից
Մոլորամիտ մահացուաց.
Ըզմեղմանոյչ բիբա աչաց՝
Որք տեսին ըզկերպարանս անգութ դրոշմից ¹
Յանձկալի անգամն Որդւոյ քում սիրելոյ,

¹ Իմանայ զվերս Փրկչն :

Տարակուսեալս յիս յառեաց
Առ անհանճարս՝ ի քոյ խորհուրդս զխմելոյ :

Կոյս ամբիծ , ամենեին իսկ սըրբափայլ .
Դուստր եւ մայր ազնւաշուք քում զաւակին ,
Որ լուսաւոր զայս կեանս առնես , եւ պըճնես զայն .
Քեւ որդին քո եւ գերագոյն Հօր որդին ,
Ո՛վ պատուհան երկնից չըքեղ եւ լուսափայլ ,
Եկն ի փըրկել՝ ժամանակացն ի կատարման .
Ում յամենայն հողեղինաց՝ բընտկարան
Եղեր միայն Դու ընտրեալ ,
Ամենասուրբ Կոյս օրհնեալ ,
Որ զնախամօրն արդահատես լալեացն ըզձայն .
Արա՛ ըժանի զիս՝ որ կարողդ ես իւր շնորհին ,
Ո՛վ երանեալ միշտ յաւէտ ,
Պըսակաւորըդ յարքունիս անդ վերնային :

Կոյս սուրբ՝ լի ամենայն շընորհօք .
Առ իսկագոյն եւ վեհափառ խոնարհութեան
Ելեալ յերկինս՝ ուստ ալօթիցս ունկըն դընես .
Դու ածեր ի ծնունդդ զԱղբիւրըն գըթութեան
Եւ զԱրեգակն արդարութեան մըշտալորրօք՝
Որ փարատէն զախաից մըռայլս հոժ՝ ի յերկրէս .
Յանկալի անուանս երիս յանձին կըրես ,
Մօր եւ Դըստեր եւ Հարսին ,
Ո՛վ հրաշափառ Կուսածին .
Տիրուհի Թագաւորին՝ որ զմեր պէսպէս
Հաղըրս լուծեալ՝ ծընաւ աղստու եւ երջանիկ .
Որոյ ի սուրբ վէրսն հայցեմ՝
Սըրտիւս , անխարդ ուրախարար , հանգչել այժմիկ :

Կոյս միայն անհամեմատ աստ ի յերկրի
Որ սըրսակաթ գեղովդ զերկինս արարեր .
Ում առաջին ոք կամ երկրորդ չեկաց հանդոյն .
Յամբիծ խորհուրդս է՝ ի բարի դործըս սըրբասէր՝
Անսուտ Բանին՝ եղեր սըրբեալ եւ կենդանի
Տաճար ի կուսութեան լիաբեղուն .
Դու լոկ մարթիս տալ ինձ կենաց զըւարթութիւն .
Թէ յաղօթից քոց հայցուած ,
Ո՛վ Մարիամ Կոյս գըթած ,
Ուր նախ մեղաց՝ լիցի շնորհաց արդ լիութիւն .
Մըտօքս ի ծունըր խոնարհեալ պաղատողին

Հայցեմ լինել առաջնորդ ,
կամ ըզզրահետ վարեալս ուղղել անդր ի բարին :

Կոյս պայծառ եւ անփոփոխ ի յաւիտեան .
Աստըղ յայս մըրըրկածուի ալեաց ի ծով .
Վարիչ անվրէպ յուսով դ՛ անդունդըս նաւելոյ :
Տես զիարդ ալեկոծեալ ամբոխախռով
Տազնապիւմ ես անտէրունչ այսպէս միայն ,
Եւ մօտալուտ են ինձ վերջին արդ ճիչքն ողբոյ .
Այլ զանձն հոգիս իմ հաւատայ քոյդ խընամոց .
Վընասապարտ ոչ ժըխտեմ ,
Այլ ի ֆէն , ո՛վ Կոյս , խընդրեմ
Ձի բերկրեսցի մի կորըստեամբս ոսոխն հոգւոյ .
Յիշեա՛ , զ՛ առ ի փըրկել զմեզ ի մեղաց՝
Չգեճնուլ մարմին մարդկեղէն
Ի կուսական քում արգանդէ՝ յանձն առ Աստուած :

Քանի՛ արտօսը , ո՛վ Կոյս , հեղի ցարդ աւասիկ ,
Եւ հրապոյրս եւ աղաչանս որչափ ունայն
Աղիողորմ ի ցաւս՝ ի վիշտս ինձ վըտանդի .
Յորմէհետէ ծընայ զափամբքն Առնոսական
Այսր եւ անդր հանապազօր լեալ աստանդիկ ,
Առուրք կենաց իմ միշտ եղեն ի տազնապի .
Գեղ մահացու , գործք եւ բարբառ հընչմանց ձայնի
Ըզհոգիս իմ գերեցին .
Կոյս սըրբուհի երկնային
Մի՛ յապաղեր զի մերձ է ամն ինձ վախճանի .
Առուրք իմ քան ըզկայծակն երազասուր
Անցին ի հոգս եւ ի մեղս ,
Եւ Մահ եւեթ ինձ ակն ունի աւուր թուր :

Ո՛վ Կոյս , արդ հող է նա , եւ ըզսիրտ իմ
Յաւեցոյց , որ կենդանեաւն ետ արտասուել :
Ի բիւր չարեացս ըզմին միայն ոչ գիտէի ¹ ,
Եւ ի գիտել՝ որ ինչ եղեւ հարկ էր լինել .
Ձի այլ կամք իւր ամենայն մահ էր վասն իմ ,
Եւ վասն իւր եղեւնաւոր անուն վատի .
Օ՛ն , Տիրուհի երկնից , ո՛վ մերս Աստուածուհի ,
(Թ՛ է ասելի եւ օրէն) .
Քեզ ամենայն յայտնիք են .

¹ Ծանուցանէ այսու զաղէտս Թշուառութեան իւրոյ , յորժամ հարեալ էր յանչափս ի սէր Լուրս օրիորդին :

Եւ զոր ոչ դք, Կոյս վեհափառ, առնել մարթի,
Ոչինչ իմն է առ մեծագոր քո զօրութեան.

Ի ցաւոցս իմ՝ զերծո զիս,
Ձ' ինձ փրկութիւն եւ քեզ լիցի պատիւ անուան:

Կոյս կարող, ի քեզ յուսամ ամենեւին,
Ձի եւ կամիս լինել ի պէտս ինձ օգնական.
Մի՛ զիս թողուր ի վերջին հետս ոտընփոխիս.
Մի՛ հայիր յիս՝ այլ Որ ըստեղծ զիս ինքնակամ.
Ոչ արժանեաւս՝ այլ պատկերաւն իւր երկնային
Որ յիս կըրեմ՝ ողորմեսցիս ինձ վատթարիս.
Մեղուսա եւ կամք մոլար՝ արարին զիս
Վէ՛մ՝ հոսեցող սին հիւթոց.

Դու, Կոյս, սըրտիս ի խորոց
Բըղխեցո՛ սուրբ արտասուս եռանդնալիս.
Ձի ջերմագին դոնէ իցէ արտօսըն յետին,
Անխառն ի սիկ երկրաւոր,
Յիմարութեամբ որպէս եղև լալն առաջին:

Կոյս մարդկեղէն՝ հակառակորդ վէս սոնքանաց,
Առ սէր ծագման հասարակաց գորովալիր,
Ողորմեաց ապաշխարող բեկեալ սըրտի.
Ձի թէ զդոյզըն ցընդելի հող մահակիր
Սերտ հաւատով այսպէս սիրել անձն իմ կարաց,
Ձի՛նչ ինչ ըզբէն՝ ո՛վ հրաշագեղը, խորհեսցի:
Ի հանգամանս իմ չուառական եւ եղկելի

Եթէ ձեռամբ քով յառնեմ,
Առ քեզ սըրբեալ եւ նուիրեմ
Ո՛վ Կոյս, զխորհուրդս իմ եւ զհանճար եւ զոճ բանի,
Ձլեզու եւ սիրտ, ընդ հեծութեանց եւ արտասուաց.
Հան ի բարի զիս ի հունն
Եւ զյեղափոխ ընկալ ախորժ իղձըս կամաց:

Մերձենայ օրն եւ հեռի գոլ իսկ չըմարթէ.
Այսպէս սլանայ ժամանակ,
Ո՛վ Կոյս միայնդ եւ միակ,
Եւ զսիրտ՝ խիղճ, եւ մերթ ընդ մերթ մահ տագնապէ.
Աղէ՛ յանձն արասջիր զիս Որդւոյ քում,
Մարդ ճըշմարիտ եւ Աստուած,
Ձի զվերջին շունչս ընկալցի՝ խաղաղութիւն:

ԲԵԴՐԱՐԲԱ